

**KUPUJTE VOJNE BONDE!**  
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio  
★  
Oglaš v tem listu so uspešni

# ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

**KUPUJTE VOJNE BONDE!**  
The Oldest Slovene Daily in Ohio  
★  
Best Advertising Medium

XXVIII.—LETO XXVIII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK) APRIL 2, 1945

STEVILKA (NUMBER) 76

## 100,000 nacijev obkoljenih v Ruhru

### Poroča se o sporu med Hitlerjem in generali radi predloga za premirje

PARIZ, ponedeljek, 2. aprila — Oklopne kolone ameriške vojske in devete armade so završile obkolitev industrijske pokrajine Ruhr, kjer se nahaja zajetih v pasti okrog 100,000 nemških vojakov. Oklopne kolone ameriške tretje armade so istočasno prodirale globlje v Nemčijo in so se snoči nahajale samo 162 milj od Berlina.

Obenem se poroča iz nemških virov, da se britske čete borijo v Muenstru, velikem mestu severno od Ruhra, kar pomeni, da gozi odsekanje vsem Nemcem, ki se nahajajo na Holandskem.

Ameriška sedma armada je na drugem koncu dolge fronte prodirala dalje ob reki Main in se je snoči nahajala samo 45 milj od Nurnberga, ki velja za "nacijsko sveto mesto," ter 124 milj od Münakova.

Celne oklopne kolone tretje in sedme armade so prodrle tako globoko v Nemčijo, da sedaj stoje samo okrog 100 milj od zapadne češkoslovaške meje.

LONDON, 1. aprila — Poročila iz Evrope javljajo, da so se nemški generali in Adolf Hitler na dramatični seji, ki je trajala vso noč, sporazumeli glede načrta, da Nemčija takoj prosi za premirje, ampak da se je izvedba načrta odložila, ker naciji niso hoteli pristati na zahtevo generalov, da nacijska vlada takoj odstopi.

Člani nemškega generalnega štaba so glasom teh poročil, ki prihajajo iz Stockholma, dokazovali, da je vpričo zavezniškega predora na zapadni fronti in sovjetske grožnje na vzhodni fronti z vojno nemogoče nadaljevati.

Hitler je na predlog za odstop nacijev stavljal protipredlog za organiziranje "firerskega sveta," kateremu bi stala na čelu maršal Albert Kesselring in gen. Ferdinand von Schorner, poveljnika zapadne in vzhodne fronte, člani tega sveta pa bi bili Hitler sam, maršal Herman Goering, gestapovski načelnik Himmler in grand-admiral Karl Doenitz.

Poročilo pravi, da so člani generalnega štaba Hitlerjev predlog odklonili, ter dostavljajo, da končni rezultat konference ni znan.

Omenjena konferenca se je baje vršila na Hitlerjevem glavnem stanu. Neka brzojavka, katero je prejela agencija "Exchange Telegraph" iz Zuricha, pravi, da je Hitler na seji končno priznal, da je Nemčija izgubila vojno.

PARIZ, 1. aprila — Pojavljajo se znamenja, da bodo ostanke nacijskih armad na zapadu vodile boj do skrajnega konca, in da utegnejo v zadnjem desperatnem poizkusu celo poizkusiti s protiofenzivo.

Nemci zbirajo svoje moči za zadnjo bitko ob reki Weser. Visoki zavezniški vojaški častniki so trdno uverjeni, da se bo nemški napor razbil ob jeklenem obroču zavezniške sile, toda priznavajo, da utegne biti kot posledica konca vojne v Evropi zelo krvav.

Večina izkušenih zavezniških častnikov sodi, da bo vzelo še dva do tri mesece, predno bo Nemčija popolnoma zdrobljena.

Očitno je sicer, da je nemška armada kot vojaška sila porazena, ampak naciji se tega očitno ne zavedajo, oziroma so tako zaslepljeni od fanatizma, da tega niso pripravljeni priznati.

#### Izredne volitve v Clevelandu glede vojaških glasovnic

V Clevelandu se bodo 29. marca vršile posebne volitve, pri katerih bodo volilci imeli priložnost potrditi ali zavreči dodatek mestnemu čarterju, glasom katerega bi imela mestna zbornica pravico odrediti, da se mestne primarne volitve vršijo razpisno, da bi se moglo razpisati glasovnice za redne volitve v novembru tudi vsem državljanom, ki služijo v oboroženih silah Zed. držav.

Ako bodo volilci tozadevni dodatek, katerega je predložil član zbornice Edward J. Kovačič, da se zbornica najbrže določila, da se primarne volitve vršijo 31. maja.

Ako pa bi bil dodatek zavrnjen, tedaj se bodo primarne volitve vršile kot običajno, namreč vsake štiri leta pred rednimi volitvami, ki pade na 2. oktobra.

Mestna zbornica je Kovačičev predlog soglasno odobrila na izredni seji, ki se je vršila pred nekaj dnevi.

Ako bodo volilci načrt odobri, tedaj bodo pri primarnih volitvah 31. julija nominirani kandidati za župana in članice zbornice, se sodi, da se bo 1. septembra že lahko razposlala glasovnice na člane oboroženih silah.

#### Nov grob

**JOHN TERŠKAN**  
Včeraj ob 6:13 uri zjutraj je v Clevelandu pokopan pokojnik John Terškan, star 74 let, stanoval na 968 E. 209 St. Bil je eden prvih čevljarjev med Slovenci v Clevelandu. Doma je bil iz vasi Orle pri Ljubljani, odkoder je prišel v Ameriko pred 42 leti. Tukaj zapušača žalujočo hčer, bratranca Joseph Terškana in Geneva, Ohio, ter v stari domovini hčer Angelo, poročeno s Franjo, in sestro Mary Frankovič. Žena Sreča Samostojnega društva Jezusovega. Truplo bo pokopano na mrtvaški oder v tovarniški pokopališču. Pogreb se bo vršil v četrtki ob 8:45 uri zjutraj iz pokopališča zavoda August F. F. v Clevelandu, 478 E. 152 St., v cerkvi sv. Kristine. Na izrečno željo pokojnega, se cvetje hvaležnosti odlašanja.

### Sporazum med UNRRA in Jugoslavijo glede živeža

Prva pošiljatev, ki znaša 24,000 ton, na poti. Zdravila za izropane bolnice, poslana z letali

RIM, 31. marca — Uprava Združenih narodov za relief in rehabilitacijo (UNRRA) je včeraj naznanila, da je bilo v Jugoslavijo poslanih že 24,000 ton vsakovrstnih potrebščin.

Med pošiljatkami je bilo 13 ton zdravil in bolniških potrebščin za bolnice v Belgradu, katere so Nemci popolnoma izropali. Te potrebščine so bile poslane z letali.

BELGRAD, 27. marca (O.N.A.) — Sporazum, ki je bil ravnokar podpisan, bo skrbel za to, da dobi Jugoslavija v bodočih mesecih precejšnje količine živeža in drugih potrebščin.

Kritično nujno je, da dobi UNRRA potrebne ladje, da bi mogla priversti v deželo te vrste podpore. Upanje prevladuje, da se bodo razmere mnogo izboljšale po 15. aprilu, ko bo UNRRA prevzela od vojaških oblasti skrb za dovoz vsega potrebnega.

Ako bi človek sodil po okoliščinah, bi mislil, da je Jugoslavija ena najbolj blagoslovljenih dežel zasedene Evrope. Toda te bogate kraje loči od ostalih predelov, ki trpe glad in lakoto, širok pas neverjetno opustošenih krajev, v katerih ni nobenih transportnih možnosti. Mnogo cest je še vedno v posesti Nemcev, druge so porušene. Nemci so odnesli ali odvedli skoraj vse vagonne in vozove. Radi tega je skoro edina možnost za dovoz hrane v pokrajino, kjer vlada pomanjkanje, z ladjami do dalmatinskih pristanišč.

Stiska je največja v dalmatinskih krajih

Dr. Pavle Gregorič, minister za Hrvaško, trdi, da je pomrlo najmanj 10,000 oseb od glada samo na Hrvaškem. Toda kljub temu je dala Dalmacija, katere prebivalstvo šteje vsega skupaj 700,000 duš, preko 100,000 vojakov Titovi armadi. Ako je sploh kdaj nekje narod zaslužil, da se mu pomaga, velja to za naše Dalmatince.

Povedal je, da dobivajo Jugoslovani že nekaj časa precejšnje količine pomoči, med njimi tudi skoraj 1000 tritonskih tovornih avtomobilov, ki zdaj prevažajo potrebščine od obale v notranjost. Ko bodo ceste popravljene in bodo ti avtomobili mogli voziti dalje v notranjost dežele, bo Jugoslavija kmalu sposobna v pogledu živil skrbeti sama zase. Toda poleg živeža obstoji ve-

#### RUSIJA ZAHTEVA SEDEŽ ZA VARŠAVSKO POLJSKO VLADO

LONDON, 1. aprila. — Včeraj je naznanila, da bo zahtevala, da provizorična poljska vlada v Varšavi dobi sedež na konferenci Združenih narodov v San Franciscu ter izjavila, da dejstvo, da Washington in London nimata diplomatskih stikov z varšavskim režimom, ni noben vzrok, zakaj bi se predstavnikov istega ne povabilo na konferenco.

Moskovski radio je istočasno poročal, da ni nobenega upanja, da bi se poljska vlada tako kmalu reorganizirala v smislu sklepa, ki je bil sprejet na konferenci v Jalti.

Velika Britanija in Anglija sta skušala zasigurati zastopstvo na konferenci poljski zamejni vladi v Londonu. Vtis obstoji, da bo vprašanje poljskega zastopstva v San Franciscu eden najtežjih problemov, ki čaka veliko trojico.

#### Rusija in Zed. države bodo imele po tri glasove

WASHINGTON, 31. marca. Včeraj je bilo tukaj prvič odkrito, da je konferenca na Krimu zaključila, da bosta imela Rusija in Zed. države vsaka po tri glasove v zbornici svetovne mirovne organizacije.

Ta sklep je bil napravljen na predlog Rusije in Zed. države so obljubile, da ga bodo podpisale na konferenci v San Franciscu.

Tozadevni kompromis je bil dosežen v Jalti, ker je Rusija v očigled dejstva, da bo Velika Britanija s svojimi dominioni imela šest glasov, zavzela stališče, da ako je Anglija upravičena do tolikega števila glasov, mora imeti Rusija in Amerika vsaj skupaj enako število glasov.

Rusija bo formalno predlagala, da se prizna na konferenci zastopstvo Ukrajine in Bele Rusije.

Nikakega dvoma pa ni, da bodo mali narodi vodili opozicijo proti temu, da bi se Rusiji in Ameriki priznalo več kot po en glas vsaki.

#### Rdeča vojska 22 milj od Dunaja; klešče se zapirajo

LONDON, ponedeljek, 2. aprila. — Velike klešče Rdeče vojske se zapirajo v 156-miljskem ločku okrog Dunaja in Bratislave. Včeraj so se ruske kolone nahajale samo še 22 milj od avstrijske prestolnice in 13 milj od glavnega mesta Slovačije.

Bliskovito prodirajoče sovjetske kolone drobijo razpadajoče nemške obrambe pred omenjenima mestoma. Poročilo iz Moskve pravi, da je v teku zadnjih 24 ur padlo v ruske roke 32,150 Nemcev, ki so kapitulirali.

Druga velika ruska zmaga, katero je naznanil maršal Staljin, je bila izvojevana v Sleziji, kjer so ruske sile zavzele obkoljeno trdnjavsko mesto Glogau ob reki Odri.

Proga Dunaj-Trst bo kmalu presekana

Rusi so včeraj tudi zavzeli veliko trdnjavsko postojanko Sopron, ki straži dohod na vzhodni strani Dunaja in so snoči stali samo osem milj od Wiener Newstoadta.

Na dotičnem sektorju stoje Rusi samo štiri milje od železniške proge, ki veže Dunaj z Gradcem, Ljubljano in Trstom.

#### PRODUKCIJA PRI G. M. PREKO 10 MILIJARD

NEW YORK, 1. aprila. — Danes je bilo tu naznanjeno, da je General Motors korporacija izza vstopa Zed. držav v vojno producirala za več kot 10 milijard dolarjev vojnega blaga.

#### DELAVCI PUŠČAJO MALE VOJNE TOVARNE

WASHINGTON, 1. aprila. — Senatni odsek za male industrije je danes prejel poročilo, da delavci v malih vojnih obratih zapuščajo delo ter skušajo dobiti delo v velikih tovarnah. Pričakujejo namreč, da bodo male tovarne prve začele odslavljanje svoje moči, ko se bo začela vojna produkcija nižati.

#### PRESTALA OPERACIJO

Dobro poznana Mrs. Angela Burja, z 698 E. 156 St., se je pretekli četrtek podvrgla težki operaciji, katero je srečno prestala. Nahaja se v Mt. Sinai bolnišnici. Zelimo ji skorajšnje okrevanje!

## Invazija ameriških sil na otoku Okinawa

Amerikanci so vdrl tri milje globoko napram lahkemu odporu; na obrežju je do 100,000 mož

GUAM, ponedeljek, 2. aprila — Admiral Nimitz je naznanil, da so ameriška pehota in marini, broječa morda do 100,000 mož, invadirali japonski otok Okinawa, ki se nahaja v otočju pred durmi Japonske, ter napram primeroma lahkemu odporu ustanovili tri milje globoko mostišče.

Na otoku se nahaja od 60 do 80 tisoč mož broječa japonska posadka, ki je bila popolnoma presenečena, kajti Tokio je očitno domneval, da bodo Amerikanci invadirali otok v otočju Ryukyu, ki so ga ameriške boje ladje in zračne sile tekom zadnjih dni strahovito bombardirale.

Ameriške izgube pri izkrcanju so bile presenetljivo nizke. Čete 10. ameriške armade so se izkrcale nekaj milj severno od prestolnice Naha na zapadni obali Okinawe. Pred invazijo so ameriške sile bombardirale vzhodno obalo otoka.

#### Japonski civilisti pobijajo svoje žene in otroke

TOKASHIKI JIMA, Ryukyu otočje, 29. marca. — Ko so se Amerikanci danes izkrcali na tem otoku, so tam našli na kupu mrtvih japonskih civilistov. Japonski civilisti so očitno raje poklali svoje žene in otroke, potem pa izvršili samomor, kakor pa da bi padli v roke "ameriškim barbarom."

Armadni fotograf Alexander Roberts iz New Yorka, ki je bil s prvo opazovalno patrolo, ki se je izkrcala na obrežju, pravi, da tako groznih prizorov ni videl še nikdar prej v življenju.

#### Vesti iz življenja ameriških Slovencev

New York. — Združeni odbor je izdal zelo lepo in zgodovinsko važno ilustrirano revijo "Liberation (Osvoboditev)" o osvobodilnem boju v Jugoslaviji. Revija bazira na izbranih slikah — po številu okrog 125 — ki jih je Združeni odbor prejel iz starega kraja. Uredil jo je zelo lično in okusno pisatelj L. Adamič. Stane 50c izvod in se naroča pri United Committee of South-Slavic Americans, 465 Lexington Ave., New York 17, N. Y. Revija je velike zgodovinske vrednosti in jo toplo priporočamo vsem!

Fredericktown, Pa. Dne 14. marca je šel k vojakom Edward Magayna, ki je bil pozvan v armado. Starejši sin Max Magayna ml. je nekje v Nemčiji. Sledeči rojaki so v službi Strica Sama: William Lokar, John Zadnik, Edward Turman, Joseph in

Paul Cerar, Charles Yerkish in Frank Barbich.

St. Louis, Mo. — V bolnišnici sta Terezija Romshek, zadelata od mrtvouda, in Anna Hočvar, doma se pa zdravita John Skubic in Geare Racky.

Ely, Minn. — Tukaj je umrla Elizabeth Janezich, doma nekje z Gorenjskega, kjer zapušača več sorodnikov.

Hibbing. — V tukajšnji bolnišnici je po kratki bolezni umrl John Barich, star 51 let in je živel v tem mestu čez 30 let.

Chisholm. — V Mesaba Clinic Hospitalu je umrla Mrs. J. Klebar iz Milwaukeeja, stara 28 let.

Nashauk. — Mike Miskovich je bil obveščen, da je 22. februarja padel v Italiji S/Sgt. Joseph Miskovich.

# UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

## "ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by  
**THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.**  
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12  
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays  
 SUBSCRIPTION RATES (GENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:  
 (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	26.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:  
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	47.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:  
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge tujerazne države):

For One Year — (Za celo leto)	48.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Mirko G. Kuhel:

## Slovenija v borbi za svobodo

XXIV.

Civilisti so upravičeni v bolnišnicah do iste postrežbe kakor vojaki, toda zavedati se je treba, da ima vojaščina vedno prednost v vseh zdravniških zadevah. Tudi nekaj zobozdravnikov prakticira v teh bolnišnicah, toda bavijo se v glavnem z izdiranjem zob. Za popravila, plombe in umetno zobovje ni materiala.

Osvobodilna fronta se dobro zaveda, da je zdravje zelo važen pogoj osvobodilnega gibanja. Zdravniški štabi, civilni in vojaški, vodijo obširno kampanjo po vojaških taborih in po vaseh o nevarnosti nezadostne sanitacije, zlasti o nevarnosti muh, uši, in bolh, o legarju, pljuvanju po tleh in čistobi stranišč. Otroci dobivajo v bolnišnicah najboljšo postrežbo in starejši ljudje v prid njim z veseljem odstopajo svoj delež svežega mleka.

V eni takih bolnišnic ordinira tudi Boža Ravnikar; junakinja v Adamičevi knjigi "My Native Land." Vest, da je živa in zelo aktivna v Osvobodilni fronti, je prispela v Ameriko januarja 1944. Vsi tisti, ki so obžalovali tragično usodo, katera jo je zadela na podlagi Adamičevih poročil, so se razveseli te novice. Istočasno pa je reakcija okoli "Ameriške Domovine" izkoristila ta slučaj za ponovni napad na Adamiča, češ, da si je Božino smrt sam izmislil, da iztrži čim več iztisov svoje knjige. Kaj je prava resnica o tej zadevi?

Zlasti člani Slovenskega ameriškega narodnega sveta bo zanimalo dejstvo, da je vest o Božini smrti razglasil Miha Krek, član tedanje kraljeve vlade in načelnik Slovenske ljudske stranke. Louis Adamič je dobil pismeno obvestilo o tragični "smrti" svoje mlade prijateljice iz Londona, obenem pa je vest bila objavljena v New York Times-u. Novica ni bila več tajna. Odkod je Miha Krek prejel obvestilo? Iz italijanskega vira v Rimu, od Italijanov, ki so prelivali slovensko kri v Sloveniji. In to se je zgodilo že januarja 1943, medtem ko je knjiga izšla šele oktobra 1943. Kdo si je torej izmislil to novico, pisatelj Adamič, ali gospoda, ki danes preliva krokodilove solze in za malenkosti išče dlake v jajcu? Ta incident je tudi dokaz, da so zastopniki v jugoslovanski ubežni vladi prejemali novice od—sovražnika. Vsekakor pa Boža danes vrši svoje plemenito delo v korist slovenskega naroda in si sama plete venec slave za svojo požrtvovalnost in narodno zavednost. Ravno tako se udejstvuje v Osvobodilnem gibanju njen mladostni tovariš Bač Zupančič.

### POVOJNI PROBLEMI

Italijanska okupacija slovenskih pokrajin od 1941 do 1943 je bila krvava in zločini v nebo vpijoči. Brezobzirno in neusmiljeno požiganje vasi je bilo na dnevnem redu. Dasi vse pokrajine niso bile prizadete, so Italijani vseeno požgali in razdejali na stotine slovenskih vasi. Ena tretjina vseh domačij in poslopjij južno od Save je bila požgana in porušena.

Osvobodilna fronta se je globoko zavedala, da bo veliko pripomogla zavezniški stvari, ako napravi sovražniku čim več škode ter mu zastavi in onemogoči prevoz vojaških zalog in potrebščin po Sloveniji. Poleg tega pa je bil ta material potreben za domačo slovensko vojsko. Zavedala pa se je obenem, da bo to zastavljanje sovražnika pomenilo opustošenje in uničevanje slovenske lastnine in naprav ter da bo po končani vojski vse to treba popraviti ali nanovo zgraditi. Za to se bo rabilo milijone in milijone ljudskega denarja. Toda za uničenje sovražnika in za dosego svobode se ni zdelo nobena cena previsoka in nobena žrtev prevelika. Partizanske skupine so se lotile sabotaže na debelo.

Na Dolenjskem so železniške postaje popolnoma porušene, proge pa pretrgane in razdepane. Celo tračnice so partizani odpeljali s seboj. Predori, železniški in cestni mostovi in vse važne točke so bile razstreljene. V teh okra-

jih ni nobenega železniškega prometa; lokomotive, vagoni in tovorni vozovi ležijo v grabnih ob progih. Delavnice in popravilnice so bile razdejane in samo v Črnomlju je bilo pognanih v zrak trinajst lokomotiv z vso opremo vred. Železnica že ne obratuje na Dolenjskem od septembra 1943. Jugovzhodno od Ljubljane se ni videlo ali slišalo premikajočega vlaka nad eno leto.

Vsi mostovi na glavnih deželnih cestah so porušeni, ceste pa so polne barikad in grabnov, da sovražni tanki in oklopni avtomobili ne morejo naprej. V važnih vaseh in trgih so mostovi čez reke in potoke brez izjeme popolnoma uničeni. Slovska vojska se prevaža čez vodo na barih. V nekaterih krajih pa so pionirji zgradili začasne lesene mostove. Nemci so za vsako ceno hoteli obdržati prometno cesto med Novim mestom in Brežicami in so jo močno zavarovali. Toda tudi tu niso uspeli, kajti jugoslovanski vojni komunikacije prve dni marca 1945 je povedal, da so partizani spustili v zrak edina dva mostova med Novim mestom in Brežicami. Edina dva mostova sta bila v Kostanjevici čez Krko.

### Glasovi iz domovine:

#### Pomočnik Ante

Že zopet ropota okrog Lašč. Borci Cankarjeve brigade že tri dni v snegu in mrazu drže položaje nad vasjo. Nešteto jurijšev so že odbili.

"Proklete je mrzlo", se je hudoval že postaren tovariš in si gladil okorne brke. Bili so beli od mrzle sape. "Nisem mehkužnež, vsako zimo sem preživel doma v gorenjskih planinah pa mi sedaj misli neprestano uha-jajo k domači peči, tolaži pa me misel, da tudi domobrance ze-be, gotovo še bolj kot mene. Prav jim je, bedakom."

Ko se je ozrl, je opazil, da se mu tovariši smejejo. Njegove besede so jih spravile v dobro voljo. Zazrl se je v dolino pod seboj in se tudi sam začel smejati. "Vrag naj vzame današnji čas, tare te tisoč nadlog, nazadnje pa se vsemu smeješ. Morda smo pa res čisto, novi ljudje..."

Za debelim hrastom je imel svoj položaj naš mitraljezec. Besno je rjula njegova strojni-ca iza debela.

"Na še en rafal za tvoje izdajstvo", je siknil tovariš in vložil nov saržer. Za njim je ležal v snegu njegov pomočnik Ante Slako, dalmatincev po rodu. Bori se na naših tleh in čisto misli na svojo Dalmacijo. "Tam je že svoboda. Čisto prav. Ustvarimo jo še tu, potem se pa vrnem k družini."

Sovražnik se je polagoma znašel in začel jurijšati proti našim položajem. Misli je, da bo to enostavna stvar, a se je zmotil. Teško zmotil.

Okoli hrasta, za katerim je imel zaklon naš mitraljezec, so začele vse gosteje švigati krogle. Brenčale so kakor ose. Sovražnikove strojnice so ščitile njegove vojake v jurijšu. "Torej mislite resno, izdajalci," se je pridušil za hrastom mitraljezec in praznil saržer za saržerjem. "Pa se dajmo! Ravno prav ste prišli, pri nas je tekmo-vanje!"

Pokalo je kakor v loncu, v katerem se pražijo ocvirki. Bili so cepali kot muhe. Tedaj je mitraljezec pogledal svoj mitraljez v vsej dolžini. Do sedaj je pazil samo na muho na koncu cevi. Kar zazebo ga je skoraj bil rekel, da se je ustrašil. Cev je gorela, kakor da bi iz strojnice postal metalce ognja.

"Novo cev," je zakričal pomočniku Antej, ki se je tiščal za njegovim hrbtom v snegu. Ker je bil bolj oddaljen od hrasta, je bil tudi bolj izpostavljen krog-lam. Čudno, da ga še ni nobe-na zadela. Belogardisti so streljali z vsem orožjem, čisto bli-za so že bili.

"Kaj bo, če se sedaj dvig-nem? Igra s smrtjo!" Z očmi je Ante premeril razdaljo do mitraljezca. Samo en korak, toda

sedaj se mu je zdelo, da je ki-lometer daleč od njega. "Kaj naj storim? Kako? Sedaj!" To-ča krogel je zažvižgala okoli njega in ga pritislila k tlom. "Večnost! Ne samo trenutek! Ne mor... kaj, ne morem? Toda moram! Moram! Sedaj ali nikoli!"

Belogardisti so prišli že čisto blizu. Ante se je pognal kvišku kot srna in v trenutku podal mitraljezcu svežo cev. Bilo je, kakor da bi glavo pomolil v osje gnezdo. Vrgel se je v sneg. Oddahnil se je. Kakor da bi mlinski kamen vrgel raz sebe. Pred njim je začvrčalo, žareča cev je padla v sneg. Mitraljezec je sunil v luknjičast hladilnik novo cev. "Dobro, da imam šar-ca, ki se da hitro sklopiti." Tres-nil je z zaklopko.

Naslednji trenutek je mitra-ljez za hrastom že zopet kosil po sovražnih vrstah.

Sovražnik se je pričel umika-ti. Ne, to je bil že paničen beg. Antej se je zdelo, da se je ro-potanje za hrastom spremenilo v pesem.

Borba je ponchala. Za hra-stom je nastala tišina. Mitra-ljezec in pomočnik sta se skora-j objela.

Zopet je začel naletavati dro-ben sneg. Prijetno hladilo po ta-ko vročih trenutkih.

("Naša vojska" 12. feb. 1945)

### Kako in zakaj goje strupene kače

V bližini braziljskega me-sta Sao Paolo se nahaja zavod, v katerem goje strupene kače. Goje jih pa zato, da pridobe iz njihovega strupa protistrup. Zavod stoji na odprtem polju na vznožju nekega griča. Za glav-nim poslopjem je dobro zavaro-van prostor, kjer zbirajo kače. Tam živi na stotine kač, raznih vrst in raznih velikosti. V Brazi-lji dobro poznajo zdravilno moč kačjega protistrupa, zato tudi skrbje, da ima zavod vedno do-voľ kač na razpolago. Skoro vsak posestnik pošlje zavodu ka-ko kačo. Zanj dobi brezplačno protistrup proti njenemu piku. Kdor pošlje zavodu šest kač, prejme od zavoda še brizgalko, s katero vbrizgnemo od kače na-padenemu protistrup pod kožo.

Lov na kače je zelo lahek. Za-dostuje palica, na katerem kon-cu je pritrjen pravokotno zavit košček močne žice. S to palico, oziroma z žico dvignemo s tal kačo sredi telesa tako, da ji visi-ta glava in rep navzdol. Kajti tudi strupene kače so brez moči, ako izgube oporo, na katero se uprejo z drugo polovico svojega telesa.

Zavod razpošilja posebne vr-ste zank za kačji lov. Na koncu palice je pritrjena usnjena zan-ka. To je nekak laso, le mnogo krajši. To zanko položijo na tla pred kačo, ali pred kačjim skri-vališčem. In ko zleze kača z gla-

vo čez zanko, dvigne lovec palico, zanka se zadrge okrog si-kajočje kače in strupena prazil-ka je vjeta. Vsak posestnik, na katerega posestvu je mnogo kač, dobi zabojček z naslovom. Kače je treba le položiti v zabojček in ga odnesti na najbližjo pošto ali železniško postajo. Za odpošilja-tev kač ne računa ne poštna, ne železniška uprava nikakih pristojbin.

Zavod ima zveze z nad tisoč posestniki, ki mu odpošiljajo ka-če posebno v času žetve. Zato ni čudno, da je zavod prejel v 25 letih, odkar obstoji, nad 80.000 kač. Sedaj prejema vsako leto okrog 4.000 živih kač, od katerih je polovica klopotač, katerih strup je petkrat močnejši od strupa drugih kač. Ko prejme zavod zabojčke, jih izprazni in pošlje posestniku protistrup.

Kako odzvajajo kači strup? Takoj ob prihodu položijo kačo na tla in ji z a d r g n e j o zanko okrog vratu. Nato jo z roko pri-mejo za rep. Pred žrelom drže stekleno posodo posebne vrste.

Kača divje zasadi zobe v rob posode in pusti na njem nekaj kap-ljice strupa—povečini brezbarv-no, pri nekaterih tudi mlečno ali rumenkasto tekočino. Da odda kača čim več strupa, pritisejo njene zobe še močno ob posodo. Nato odnesejo kačo v zbirališče in jo puste tam tedne dolgo brez hrane. Kače živijo lahko mesece dovolj brez hrane. Po dveh do treh tednih, ko si kača spet nabere dovolj strupa, ji ga zopet odzvajajo. To se večkrat ponav-lja.

Kako izdelujejo pa serum—protistrup? Sveži strup filtra-jo, da ga izčistijo. Nato ga v po-sebnih prostorih posuše pri 37°. Pri tem se tekočina izpremeni v kristale. Te male kristale raz-tope v nekoliko slani vodi. To raztopino vbrizgnemo v majhni množini konjem ali oslom pod kožo. Po treh ali petih dneh se to ponovi, ali v vedno večjih množinah. Polagoma se živalsko telo tako navadi na strup, da prenese končno večkratno množino tistega strupa, ki bi drugače imela smrtno posledice.

V krvi živali se namreč tvori pro-tistrup. Ko ima žival vratne žile pet do šest litrov krvi, iz katere izločijo zdravilni serum.

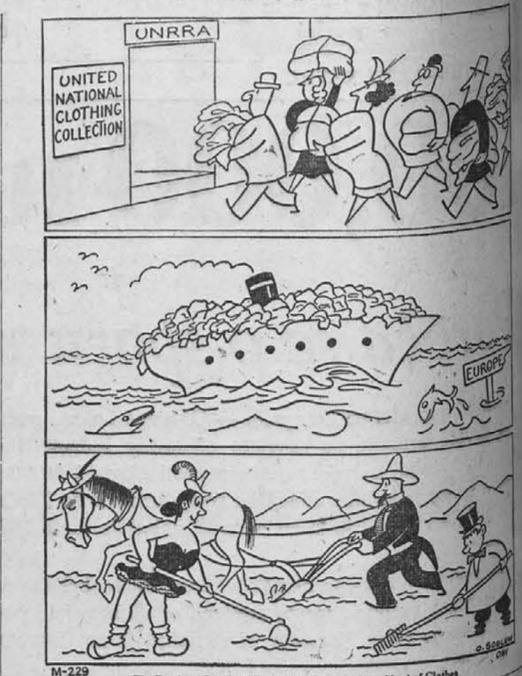
Seveda so protiserumi razne vrste. Za vsake vrste kač je po-seben. Izdelujejo pa tudi serum proti raznim vrstam kačjega pika. Tega dobe na ta način, da vbrizgajo konju strup več vrst kač hkrati. Ta protistrup se ra-bi, ko človek ne ve, katere vrste kača ga je picila.

Zdravilni serum vbrizgajo bolniku pod kožo na hrbtu, in si-ker 20 do 40 centilitrov, in to čimprej po piku. V Braziliji ozdravi na ta način vsako leto okrog 50.000 ljudi.

### V kraljestvu tigrov

Izmed raznovrstnih zveri in-dijskega kraljestva je najnevar-nejši bangelski tiger. Je še ne-varnejši in strašnejši od leva, ki je tamkaj strašil v starih časih, a so ga že tako iztrebili, da ga le malokje srečajo. Tiger ni le šk-rtnjen, le zato je mogoče, da je še vedno gospodar obsežnih pokra-jin Indije. Njegov pogum, zdru-žen z divjostjo in močjo, ne po-zna meje. Zato tudi nima med živalmi tekmeča. Vse se ga boji, vse se ga izogiba. Le slon mu je kos. Tiger to dobro ve, zato ne pride rad s slonom v dotiko. Dvoboj s slonom se navadno za-tigra slabo konča. Slon ima tako debelo kožo, da jo še tigrovi zob-je komaj pregrizejo, razen tega so slonove noge in silne moči njegovega rilca že marsikateroga tigra ugonobile.

Izmed treh vrst azijskega ti-



M-229 The Destitute People of Europe are Desperately in Need of Clothes

gra: sibirskega, bengalskega in javajskega, je bangelski tiger največji in najmočnejši. Z 80 centimetrov dolgim repom vred doseže odrasel samec dolžino treh metrov. Prebiva v džunglah, v goščavah in grmovjih step. Če je lačen, se približa tudi vasem in mestom in je zelo predrzen. Je neutrudljiv popotnik, ki v eni sami noči prehodi in preišče do 40 kilometrov dolgo pot. V sili plava zelo daleč po deročih rekah in veletokih. Domačini se ga zelo boje in vidijo v njem božjo kazen, proti kateri se ni mogoče boriti. Zelo nerad in zelo redko se domačin spravi na lov proti tej zveri.

Tiger si izbira tudi človeške žrtve. Ponekod tako neprestano preži na človeka, da se domačini ne upajo več iz svojih vasi. V ta-kih primerih se vladar tiste po-krajine ali kak evropski lovec odloči za lov na strašnega ljudjo-žrca. Ob železnici, ki pelje skozi džunglo Madras, je toliko nevar-nih tigrov, da so morali sezidati posebno močno zgrajene čuvaj-nice. V prejšnjih čuvajnicah je namreč tiger večkrat napadel čuvaje.

Ugotovili so, da je ena sama tigrica v enem letu raztrgala 0 ljudi. Seveda se tiger ne loti vsakega človeka. Je previden in pre-računljiv, kakor so vse mačke. Ze od daleč prav dobro loči obo-roženega Evropejca od šibkega domačina. Evropejca bo le red-kokdaj napadel, a domačina, po-sebno otroka pa se takoj loti.

Nerad pa se sreča z čanglijem, indijskim divjim psom, ki je po-doben srednje velikemu hrutu. Ti psi love v krdelih in ne lajajo. Svojo žrtev obkrožajo z vedno manjšimi krogi in jo nazadnje napadejo hkrati. Morda se tiger boji njihove množice. Ali tudi neslišni način njihovega lova mu najbrž ni všeč.

Tigra love na razne načine. Največkrat s sloni, s katerih hrbtov streljajo lovci nanj. Ta način lova se najbolj prilaga za bangelske stepe, kjer je trava tako gosta in visoka, da se člo-vek ne bi mogel preriti skozi njo. Ali ne prestavljajmo si tega na-čina lova kot streljanja v tarčo, pri čemer so lovci v košarah na slonovem hrbtu povsem na var-nem. Tudi tak lov je nevaren in zahteva od lovca izredne hladno-krvnosti in pazljivosti. Res je, sloni so mirni in na tak lov na-vajeni. Ali vendar se zgodi, da napade tiger slona in se mora ta braniti. Pri tem seveda se ne mo-rre mirno gibati in zgodi se, da odlete lovci iz košare na slono-vo hrbtu na tla v bližino divje zveri, ali pa pod noge divje ope-pajočega se slona. In kar napa-de ranjeni tiger ali na kar stopi slon, se več ne gane.

Kakor smo že omenili, prirede sar vzeti.

### ŠKRAT



Zakaj! Pepček si je na sosedovem vrtu brez dovoljenja naravnal buk črešenj. Ne da bi ga bilo, spleza čez plot, pri čemer seveda raztrga hlače, in odsko-ko blisk. — Kar mu Francoski pot zastavi: "Le čakaj, ti si črešnje la-đel! Kakor hitro jih ne dadeš v ni polovico, pa te bom zate-šil! Pepček se prestraši, mu polovico in jo hoče pobrisati. Francoski starejši brat, ki oba opazoval, ga zadrži: "Odkod pa imata črešnje? Tako? Pepček jih je ukradel povem očetu! To bo siba pa-vedal, pa ti dam črešnje!" Pepček se vda. "Če ne boš, Starejši brat je zadovoljen, jokaje se Pepček izmaže: mu sem si pa zdaj hlače raz-trgal!"

### Domača fronta

Restavracije v vojnih obrat-odpne Washington. — Office of War Mobilization and Reconstruc-tion je pooblastil War Manpower misijo, da oprosti določbe no-čne policijske ure one restav-racije, ki dajejo hrano delavcem vojnih obratov. To je nazna-čeno v pismu, ki ga je podpisal Paul V. McNutt, Chairman WMC. Glasom določbe glede no-čne ure, bi smele ostati odprte le take restavracije, ki so običajno odprte vso noč. McNutt-ova izjava pravi, da drugim naslednje: "Restavracije za vojno mobilizacijo in rekon-strucijo je pooblastil Chairman War Manpower komisije, da po-daljša policijsko uro po potrebi omim restavracijam, ki sicer-riko delavce v vojnih obratih ki poslujejo ponoči. lov na tigre vladarji, knezi in njih pokrajin ali pa Evropejci. Lov na tigre spada, kakor lov na slone, k "velikemu sportu". Vredno povabijo na tak lov gos-tje. Ratlam je mala država v Indiji. Steje le 85.000 prebiv-ov. Vsi indijski knezi (radha, maharadža) niso bogati. Zelo malo imajo zelo skromne letne dohod-ke. Njihova dežela je majhna in njihovi podaniki so revni, ki kjer nič ni, tam ni mogoče žar vzeti.

# Dušica Rožamarija

(SVETNICA IN NJEN NOREC)

Agnes Gunther

Poslovenil Boris Rihteršič

(Nadaljevanje)

"Fahr in Brenden sta poslala nekaj stvari na izbero, ker je bila visokost imeti darila za gospoda svetnika. Morda bo kaj primernega."

"U, to je zmerom isto! In vidi, ki naj vsaj malo namigajo na stare odnose, so zmerom najstrašnejše. In potem morda Thorsteina užalil: njegovi oči mi je bil najprijetnejši. Škoda, da si je sin življenje tako strašno pokvaril."

"Kaj ti izrazi svoje lastno mnenje, se mu še ni zdelo primerne."

z dolgim žalnim pajčolanom po teh prostorih? Ali je temu kriva svetloba snega ali ta temna soba, ki skriva toliko zakladov? Dragi kamni in zlato, ki se je nekoč svetilo na mladih belih prsih, in drhtelo, se zvijalo okoli nežnih čel, ki so obledela, in na rokah, ki so že davno otrpnile v smrti.

Tudi smaragdi leže vmes, ki jih je njegova žena nosila pri svečanih praznovanjih na cesarskem dvoru. Tu leže . . . Oskrbnik je prinesel ključce in veliko knjigo in odprl omaro. Ta zapestnica na belem žametu — zeleni kamni govore kakor nekoč — je krasila roko, nežno roko, ki se je ovijala njegovoga vratu. Knez jo vzame in pušči, da drse kamni po njegovih roki.

"To bo nekoč za mojo hčer. Zaklenite spet! Mislim sem stare reči."

Oskrbnik odpre zelo nerad, prav za prav vedo samo on, njegova velika knjiga in njegovo tiho veselje zbiralca, kaj vse se tu skriva. Te stvari, ki so imele vse svojo usodo! Marsikakšna reč je vmes, o kateri se ne ve, čemu so jo potrebovali! — Tu se lesketa skoraj barbarsko učinkujoč okras iz rubinov, v srebro vkovanih. Baročno delo. Same viseče kaplje krvi, bi si človek mislil. Čudno okrašena je morala biti ženska, ki je nosila ta okras. Knez vzame ovratnico v roke. Nič letnice nima za sponko, kakor vse drugo okrasje, pač pa ima zadaj majhen košček lepenke in na njem je s pokončnimi črkami napisano: "Okrasje grofice Brauneck s Thorsteina, umrla l. 1668."

"S Thorsteina! Res!" je vzkliknil knez. Zdaj se je spomnil, kako je nekoč slišal, da je moralo biti med obema družinama nekakšno sorodstvo! Z ovratnico seveda ni nič, toda zanesljivo bo tu še kakšna reč z grbom Thorsteinov.

"Konec sedemnajstega stoletja, visokost", pravi oskrbnik. "Siromašen čas je bil. In kar čuditi se moram, da je še toliko tu."

"Kako se je imenoval mož te Thorsteinovke?"

"Henrik-Friderik, visokost, in tu je njegov prstan; kaže, da je

spadal k nakitu. Tudi rubin, samo v zlato vkovan, in podobno delo."

Na prstanu visi enaka ploščica iz lepenke, toda druga pisava je na njej. Nerodna roka, ki je morala biti bolj vajena meča kakor peresa, in beseda, ki govori v svoji tudi kratkosti o stari bolečini: Moj sin umrl.

"Sin je torej umrl pred očetom; ali ima ta Henrik-Friderik kakšen pomen za zgodovino rodu?"

"Ne, visokost, če izvzamemo to, da je bil oče prvega kneza."

Na zlati ploščici pod rubinom je vrezan grb Thorsteinov in trak z napisom.

"Ali mi lahko razberete rek?"

"Glasi se: Pri božji volji ne vprašuj, zakaj."

Knez zastoka: "Pri božji volji ne vprašuj, zakaj; trdnjša srca so morali imeti stari. Ali je to edina reč, ki ima grb?"

"Samo še čelni okras, prastar, karolinško delo, zlato; Thorsteinovka je bila najstarejša hči v rodu. Grof Henrik-Friderik je nosil celo kopico okrasja. Moral je biti nekakšen elegant sedemnajstega stoletja. Sponke, verige, zaponke za čevlje, za klobuke. Vse kaže, da tega potem ni nihče več nosil, in vse ima na ploščici znamenje: Moj sin umrl."

Knez je zamišljeno potelhal prstan v roki: "Prav za prav bi mi bilo kaj drugega ljubeše kakor prstan. No, ta Henrik-Friderik nima posebnega pomena."

"Umrl je zelo mlad; edini sin je bil."

Knez je pogledal na ploščico; edini. Hudo grenko mu je moralo biti, toda saj je imel vnučka. "Zdaj pa zaprite, prosim, omaro, — zmerom prihaja kakšna stara bolečina iz teh reči. Vnesite zapisek v knjigo in priložite ploščico; sicer sem pa le vesel, da sem nekaj našel", je dejal knez. Misli si je: "Ta dar z njegovim lastnim grbom je tako lepo primeren, da mu ne bom dal z njim občutiti njegovega zavoženega življenja. Največjo uslugo mi je izkazal. Če riše obraze, bi lahko naročil pri njem sliko male; če bo preslab, — je pač ne bom dal obesiti. — Toda da bi to storil kar zdaj, tako nekako iz hvalečnosti, — se mi le upira. Zdeti bi se mu utegnulo, da ga skušam potisniti preveč globoko v sedanjost. Izvolil si jo je sicer sam, toda ljubeznivost zahteva, da se zato ne zmenimo. Če ga nazadnje ni le malo zaneslo? Če ne bi uganjal takšnih neumnosti, bi ga naposled lahko uporabili za okras! Ta čudovita postava! Prijetno mi sicer ni, če moram govoriti z ljudmi z iztegnjenim vratom."

Knez je šel s svojim prstanom v roki skozi galerijo, na tako imenovani hodnik princes. Tu je viselo na stenah tudi nekaj rogovja, ki je morda pripela sem iz drugih soban; drugače je visela tu slika pri sliki, ali belo puđrane lepote osemnajste-

ga stoletja. Debel gospod z rdečim nosom, v sinjem plašču, ki bi bil vaba za mnoge rodove knežjih deklet. Buljil je z zalimi očesi. Zdaj je že izgubil nekaj svojega sijaja. Široko zarezo je imel čez obraz; imenovali so ga kočijaža Hacka, po kočijažu, ki je vozil prtljago, ker je bil njegov rdeči obraz s kumarastim nosom premalo krasilen za gospodarsko vprego. Knez je vstopil v temno predsobje, ko so se hlastno odprla vrata in mu je hči pritekla naproti. Pravkar je ušla iz rok gospodične Braunove in je bila še v praznični obleki iz čipk in bele svile, vsa dehteča in sveža, s srebrno se lesketajočo atlasovo opasnico. Toda obrazek je gledal skoraj kakor senca iz te krasote, samo oči so se lesketale v hlepečem veselju.

"Papa, slišala sem te in sem ti hotela priti naproti," je vzkliknila, "toda gospodična Braunova ni bila še pri kraju s pentljo. Zmerom te slišim, ko prideš po hodniku, in ko odideš stran, te tudi slišim."

Čez očetov obraz je švignil oblak, in dejal je z nekoliko počljivim glasom: "Korakov odsotnih ni mogoče slišati."

Šel je z njo v veliko prijazno a vendar preprosto sobo in sedel z njo za okroglo mizo, na kateri je bil zelen prt. Potegnil ga je stran, da se je pokazala stara hrastova plošča. Potem se je posmejalo:

"Mala, to je zdaj tvoje kraljestvo. Prej je bilo moje. Tu morajo še biti moje čakarije. Prt smo sovražili. Zmerom je ležal prt v kakšnem kotu. Glej! Tole rogovje je nastalo neko vroče poletno popoldne med grško uro. In zdaj, mala, ali se kaj veseliš večera?"

## First Marine Flat Top Fliers



The first marine carrier-based squadron looks over a chart planning the attacks on Formosa and Okinawa Jima, in which they participated. Lt. Col. William A. Millington of Seattle, squadron commander, points to the target area. He was the first to draw Japanese blood of this crew, when he shot down an enemy plane during the attack which followed.

Dušica se je privila k njemu in ga zamišljeno pogledala. "Ne vem še."

"Še ne veš? Mi smo to zmerom dobro vedeli. Teta Helena, Fedo in jaz smo imeli koledarje in smo vsak dan trgali listke stran. Fedo je narisal imenitnega možička z debelim nosom, da je bil podoben staremu gospodu tamle zunaj."

"Kočijažu Hacku, misliš?"

Knez se je vedro zasmejal: "Tako se imenuje zdaj? — no, ni slabo. In debeluhu je močel listek iz ust in žrl je ure. To je bil njegov koledar. Gosposki ni bil, ampak lep. In ti ne veš, ali naj se veseliš?"

Zastokal je. In pod njegovim stokom so se stisnile ozke rame, kakor bi jih bilo zbodlo.

"Ali ste imeli tudi vi častno besedo, papa? Mislim, takrat, ko ste bili tako majhni in ste imeli takšno zabavo s koledarskim možičkom?"

"Mala, kako pa ti je prišlo to na misel? Ne morem si misliti, da bi se bili mi takrat košatili s takšnimi velikimi besedami. Kaj pa veš o tem?"

"Dosti vem, in ti sam si mi to povedal, ko si bil poleti s stricem Fedom tu."

"Da bi bil jaz kaj takšnega govoril?"

"Pogovarjal si se s stricem Fedom o nekem možu in častni besedi, in vprašala sem te, ali so jo spoštovali tudi ti številni možje z oklepi in kitami, ki vi se v veliki dvorani. Tedaj si rekel: 'Da. Sicer ne bi tam viseli.'"

Knez se je zdaj tudi sam mračno spomnil nečesa takega. "Ker čučvita si s svojimi poskakajočimi mislimi; in to si si tako dolgo zapomnila . . . toda kako je to s teboj v zvezi?"

"Dosti vem, in ti sam si mi to povedal, ko si bil poleti s stricem Fedom tu."

"Da bi bil jaz kaj takšnega govoril?"

"Pogovarjal si se s stricem Fedom o nekem možu in častni besedi, in vprašala sem te, ali so jo spoštovali tudi ti številni možje z oklepi in kitami, ki vi se v veliki dvorani. Tedaj si rekel: 'Da. Sicer ne bi tam viseli.'"

Knez se je zdaj tudi sam mračno spomnil nečesa takega. "Ker čučvita si s svojimi poskakajočimi mislimi; in to si si tako dolgo zapomnila . . . toda kako je to s teboj v zvezi?"

"Dosti vem, in ti sam si mi to povedal, ko si bil poleti s stricem Fedom tu."

"Da bi bil jaz kaj takšnega govoril?"

"Pogovarjal si se s stricem Fedom o nekem možu in častni besedi, in vprašala sem te, ali so jo spoštovali tudi ti številni možje z oklepi in kitami, ki vi se v veliki dvorani. Tedaj si rekel: 'Da. Sicer ne bi tam viseli.'"

Knez se je zdaj tudi sam mračno spomnil nečesa takega. "Ker čučvita si s svojimi poskakajočimi mislimi; in to si si tako dolgo zapomnila . . . toda kako je to s teboj v zvezi?"

(Dalje privedniti)

## Naznanilo in zahvala

1892

1945



V bridki žalosti globoko potrji naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je nemila smrt posegla v našo družino in nam odvzela našo preljubljeno in nikdar pozabljeno soprogo in drago mater

# MARY POZELNIK

ROJENA PERKO

ki jo je po dva tedna trajajoči bolezn Bog poklical k sebi in je sprevidena s svetimi zakramenti zatisnila švoje mile oči v Polyclinic bolnišnici 15. februarja v starosti 52 let. Rojena je bila 17. maja 1892 v Clevelandu, Ohio. Po opravljeni pogrebni sveti maši v cerkvi sv. Vida je bila dne 19. februarja 1945 položena k večnemu počitku na Calvary pokopališče.

Sorodniki in prijatelji naj sprejmejo prisrčno zahvalo za podarjene cvetlice in tolažilne karte za zdravje, ko se je pokojna nahajala v bolnišnici.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom prisrčno lepo zahvalujemo Rev. Francis Baragi za podeljene svete zakramente v bolnišnici, za opravljene molitve ob krsti pred pogrebom, za spremstvo iz Jos. Zele in Sinovi pogrebne kapele v cerkev in na pokopališče, za opravljeno sveto mašo in cerkvene pogrebne obrede in za tako ganljiv tolažilni govor v cerkvi. Enako se tudi prisrčno zahvalujemo Rev. Frank Gabrovšku in Rev. Andrew Andreyu za asistenco pri sveti maši, ravno tako Monsignor B. J. Ponikvarju za navzočnost pri sveti maši. Enako tudi Rev. Leo J. Hammer, St. Jerome Parish, in Rev. Andrew Andreyu za molitve ob krsti in ki sta prišla pokojno pokropiti.

Posebno se želimo prisrčno zahvaliti sorodnikom in prijateljem, ki so nam bili v prvo pomoč in tolažbo v tem najbolj težkem času. Enako tudi vsem drugim, ki so nam na en način ali drugi kaj dobrega storili v teh žalostnih dnevih.

Ravno tako tudi prisrčna hvala vsem, ki so jo prišli pokropiti, vsem, ki so čuli in molili ob krsti ter se udeležili svete maše in pogreba.

Globoko hvaležni se želimo zahvaliti vsem, ki so v njen blag spomin okrasili krsto s krasnimi vencii.

Našo prisrčno zahvalo želimo izreči vsem, ki so darovali za svete maše za mirni počitek blage duše.

Naša prisrčna zahvala naj velja tudi sledečim, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago ob priliki pogreba.

Posebna iskrena zahvala naj bo izrečena spremljevalcem krste pokojne, ki so jo nosili do groba in položili k večnemu počitku.

Obenem naj velja tudi naša iskrena zahvala članicam društva Carniola Hive, št. 493 T. M. in podružnici št. 25 SZZ, ki so se udeležile skupne molitve ob krsti pokojne in za udeležbo pri sveti maši, in za spremstvo do groba.

Prav prisrčno zahvalo želimo izreči pogrebniemu zavodu Jos. Zele in Sinovi za vso prijazno postrežbo in za izvršno vodstvo pogreba.

Preljubljena in nikdar pozabljena in draga skrbna mati, zastoj Te sedaj iščejo naše solzne oči, ker Tebe, ki smo Te tako iskreno ljubili, ni več med nami. Teško nam je pri srcu, ker Bog Te je poklical k sebi in morala si nagloma že zapustiti svoje drage. Zelo Te pogrešamo, ker ostali so nam samo Tvoji dragi spomini. Počivaj sedaj v miru, blaga duša, in uživaj večno veselje v večnosti.

Žalujoči ostali:

ANTON POZELNIK, soprog

ANTHONY, sin, in ALBINA, hči

Zapušča tukaj tudi žalujočega brata Frank M. Perko, E. 174 St., in žalujočo teto Mrs. Mary Bambic na Prosser Avenue, ter več drugih sorodnikov.

Cleveland, Ohio, 2. aprila, 1945.

## U. S. Navy and Coast Guards Deliver the Goods



Photo, just received, showing that out of the gaping mouths of coast-guard-manned and navy landing craft rose the great flow of invasion supplies to the blackened sands of Iwo Jima, a few hours after the marines had wrested their foothold on the vital island in the front yard of Tokyo.

## JUŽNI SLOVANI!

Dolžnost je naša, da moralno in materialno podpiramo osvobodilno borbo naših narodov v stari domovini.

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev pred Ameriko in pred celim svetom tolmači značaj, cilje, in ideale osvobodilne borbe naših narodov.

IZVRŠITE SVOJO DOLŽNOST TAKOJ, DANES!

Pošljite svoje prispevke

ZDRUŽENEMU ODBORU JUŽNOSLOVANSKIH AMERIKANČEV.

Pokažite svojemu narodu, da Vam ni težko žrtvovati nekaj dolarjev, dokler oni žrtvujejo svoja življenja.

IZPOLNITE IN POŠLJITE SPODNJI KUPON:

The United Committee of South-Slavic Americans  
1010 Park Avenue, New York 28, N. Y.

Ime \_\_\_\_\_  
Naslov \_\_\_\_\_  
Prilagam \$ \_\_\_\_\_ za fond Združenega odbora kot "Contributing Member" istega.

Vse čeke in money-ordere izdajte na ime:  
United Committee of South-Slavic Americans

# V METEŽU

MARIJA KMETOVA

Roman

"Kajne, kako sem oglodana," je smehljaje dejala Tina in pristavila: "Obleka kar visi na meni, vse mi je preširoko, lasje so se izredčili, glej," se je ogledovala v zrcalu. "In te gube, vidiš, oči medle in utrjene, ustnice tenke in brez krvi, obraz blede, blede. Pa kaj?" Zamahnila je z roko. "Vajena sem že. In že dolgo je od tega, odkar sem se prestrašila same sebe takole pred ogledalom in se razjokala od obupa. In si pomagala s šminko in ne vem s čim še—dolgo je že od tega; zdaj si več ne pomagam. Bolna sem pač, postarana, izmučena—pa pojdim!"

Andreju se je paralo srce, ko je poslušal in gledal Tino. Videl je, da govori resnico, in tako ga je davilo v grlu, da ji ni mogel oporekati. Z Melanijo sta jo odvedla na verando in Tina je komaj soplja, sedla je in naslanjala in mrzel pot ji je stopil na čelo. Na široko se je bilo razprostrlo sonce po verandi, šipe so se bleščale kakor luč in jesensko listje je vse cekinasto drhtelo v žarkih.

"Iti moram," je dejala Melanija. "Zbogom, Tina." "Zbogom," je komaj šepnila Tina in ni izpustila roke Melaniji in ji je pogledala naravnost v oči. Potem je omahnila roka, da se je Melanija zdrznila in je komaj razumela Tino, ki je dejala:

"Doma pozdravi; zbogom." Ko je Melanija odhajala, se ji je v hipu zazdelo, da morda ne bo nikdar več videla Tine in tesnoba jo je obšla. Potem je prišla mati, ki je bila že obupana radi Tinine bolezni, in Andrej je moral spet po opravkih.

Tina pa je nemo zrla v sonce, mislila je na morje in tako hudo ji je bilo, da so pritekale solze same od sebe. Jasno je čutila, da ne bo nikdar več videla morja in ne znancev in tudi sonca ne. "To je bila moja zadnja pot," je pomislila, potem je omahnila in mati jo je vsa prestrašena odvedla nazaj v posteljo. Ondi je ležala kakor mrlič in ni se zavedla do večera. Andrej jo je klical in je čutil, kako se je prelomilo tudi njegovo življenje.

Zdravnik je zmaževal z glavo. "Nova operacija?" je drhteče vprašal Andrej. "Ne mučimo je," je odvrnil zdravnik in Andrej je povsilel glavo. "Ni pomoči? A jaz hočem, hočem, da živi!" je vzkliknil, a zdravnik ga je prijel za roko in je dejal:

"Veliko je pretrpela. Privoščite ji počitek."

Andrej se je sesedel, onemogo je strmela skozi okno v noč in noč je bila krog njega in v njem. Potem si je Tina nalahno odprla oči in je premaknila ustnice. Andrej se je sklonil čez njo in je zaslišal šepetajoče besede: "Odpusti."

Andreju se je skrčilo srce in zavpil bi bil v neskončnih bolečinah, pa je le šepnil: "Tina."

Tina je široko odprla oči in je strmela v neznanu daljavo in je dehnila: "Odpusti, o Bog, odpusti!"

Potem je zaprla oči, grenak smehljaj se je pretegnil krog ustnic, roka je omahnila; Tine ni bilo več.

KONEC

kom na zapadni evropski fronti in obratno. Niti Rusija, niti Amerika, niti Anglija ne bi mogla dosegati takih uspehov proti Nemcem, če bi se borila sama. Za vsako samo zase bi bil poraz Nemčije zelo trd oreh. Sodelovanje med vsemi tremi pa je poglaval Nemčijo na rob poraza, ki ne more biti več daleč. Katera izmed zavezniških velesil je prispevala največ k tem uspehom, je nesmiselno vprašanje; vsaka je prispevala, kar je mogla in kolikor je mogla.

Skrajno neslano je tudi besedičenje, ki ga čujemo tu in tam, da bi se Rusija ne mogla boriti, če bi ji Amerika ne bila pošiljala orožja in drugih potrebščin. Tako besedičenje nosi jasen pečat nemške in laške protislovanske propagande. Res je, da je Rusija dobila iz Amerike velike količine orožja, hrane in drugih potrebščin, toda to je bil končno le majhen odstotek potrebščin, katere je Rusija potrebovala za svojo ogromno armado in svojo tisoč milijonov dolga fronto. Veliko večino potrebščin je Rusija producirala in producira sama. Ni dvoma, da ji je bila ameriška pomoč dobrodošla, kakor je bila na primer taka pomoč dobrodošla Angliji in Kitajski. Rusija bi bila zmožna se boriti proti Nemcem tudi brez te materialne pomoči, toda verjetno je, da bi bili uspehi njenih armad nekaj manjši. Morda bi se bila mogla tudi Anglija boriti proti Nemcem brez ameriške pomoči, toda njeni uspehi bi bili nedvomno manjši. Vsak uspeh ruskih in angleških armad pa pomeni, da bodo ameriške življenjske žrtve toliko manjše. In Amerika prav gotovo raje žrtvuje topove, tanke in letala kot človeška življenja.

Značilno je, da skoro nikoli ne slišimo govoricenja, da se Anglija ne bi mogla bojevati, če bi ji Amerika ne dajala materialne pomoči. Le glede Rusije se to poudarja. Vendar vemo iz števil, ki jih je objavila naša vlada v Washington, da je Amerika po "lend-lease" sistemu dala več materialne pomoči Angliji kot Rusiji. Ali ne zasledite v tem berlinsko-rimski protislovanske propagando!

Velesile: Amerika, Rusija in Anglija bodo v doglednem času porazile pošast nacifašizma; porazile jo bodo s sodelovanjem in

## Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE

### ŽENSKE ZA HIŠNE SLUŽABNICE

ZA POSLOPJA V DOWNTOWN

Polni čas šest večerov v tednu od 5.10 pop. do 1.40 zj. Stalno delo—Zahteva se izkaz državljanstva—Zglasite se Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901 od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah

## The Ohio Bell Telephone Co.

z združenimi močmi. Nobena sama zase, ampak vse tri skupaj. In bodoči svetovni mir bo mogoče vzdrževati le, če bodo omenjene velesile tudi po vojni nastopale solidarno v mednarodnih zadevah. Amerika je tukaj in ostane; istotako sta tukaj Anglija in Rusija. Nihče jih ne bo zbrisal s površja zemlje. Sosede so in sosedje bodo morale ostati, in, čim večji sporazum bo med njimi, tem bolj gotovo bodo bodoče vojne preprečene.

Družabni in gospodarski sistem je drugačen v Angliji, Rusiji in Kitajski kot je v Zedinjenih



### Wounded Vets Join Ball Clubs



Left, Lt. Bert R. Shepard, who lost his right leg on his 34th mission over Germany, is shown as he batted them out at the Washington Senators' training camp. Upper right, Emer Durrett, discharged marine veteran of Guadalcanal, now a Brooklyn Dodgers' outfielder; Lower right, Bright Whiteside, Boston Red Sox catcher, received navy medical discharge, having been wounded in action.

## PROPAGANDA NE MIRUJE

Desetletja pred prvo svetovno vojno sta Berlin in Rim prišla do sklepa, da je treba razmah in osamosvojitve Slovanov v Evropi preprečiti; Dunaj je tem ciljem služil kot ponizna dekla. Prva svetovna vojna se je zaključila drugače kot so si zamišljali v Berlinu, v Rimu in na Dunaju; na račun Slovanov se je okoristil le Rim. Istočasno pa je v Rusiji padla koruptna carska vlada z domačimi in tujimi priveski in novi sistem je dvignil deželo v manj kot četrtini stoletja med resne svetovne velesile. Ni dvoma, da je bilo zato potrebno mnogo žrtev, in ni dvoma, da so bile izvršene mnoge zablode, toda stara korupcija je bila odpravljena, ljudstvo je dobilo šolsko izobrazbo in dežela se je razvijala industrijalno in splošno gospodarsko. To morajo priznati tudi njeni največji nasprotniki, če hočejo biti pošteni.

Seveda, primerjati to, kar je naša republika dosegla v več kot poldrugem stoletju, naravnost s tem, kar je Rusija izvršila v dobrih 25 letih, odkar se je izvila iz krempljev koruptnega carizma, je bedasto ali zlobno. Ni dvoma, da je naša dežela v preminogih ozirih dosti pred Rusijo. Glede tega je vsako prerekanje nesmiselno. Toda tudi naša dežela je potrebovala časa, da se je razvila v to, kar je. Pomislimo samo, da je naša dežela pred dobrih 80 leti prakticirala še suženjstvo in da je bilo treba državljanske vojne za odpravo istega. Marsikaj se je izboljšalo tudi tekom zadnjih 30 ali 40 let, kar mi pomnimo, in marsikaj se bo nedvomno izboljšalo tudi v bodočih letih in desetletjih, toda vse vzame čas. Pametni ljudje to vedo in pošteni ljudje to tudi upoštevajo.

Cilj protislovanske propagande iz Berlina in Rima je bil vedno očrnuti Slované in jih predstaviti svetu kot zaostale divjake. Posebno si je propaganda vzela na piko največjo slovansko državo, Rusijo, ki je pokazala čudovito življenjsko silo, odkar se je otrsela gnilega carizma. To propagando sta posebno raznetila Hitler in Mussolini, in dasi njuni zvezdi zahajata, je propaganda še izredno živa. Širijo jo plačani in neplačani apostoli v različnih oblačilih in nasledajo ji tudi mnogi pošteni misleči ljudje, dasi nosi jako očitne znake botrov v Berlinu in Rimu.

Vsi vemo, da se v sedanji vojni bori Amerika v prvi vrsti zase in svojo varnost, Velika Britanija v prvi vrsti zase in Rusija tudi v prvi vrsti zase. To je logično in o tem bi bilo vsako prerekanje odveč. Voditelji vseh treh dežel pa si v tej vojni medsebojno pomagajo, ker vedo, da je tako najbolje za vsako deželo posebej in za vse skupaj. Ko bo zmaga nad nacifašizmom dosežena, bo šla zasluga tako Ameriki, kot Rusiji in Veliki Britaniji. Ena dežela bo prispevala k tej zmagi v enem oziru več, druga v drugem. Američani so se sijajno izkazali na Pacifiku, v Afriki, v Italiji in posebno na zapadni evropski fronti.

Angleška vojna in trgovska mornarica sta prispevali in prispevata mnogo k uspehom zavezniškov; dalje se je angleško vojaštvo dobro izkazalo v Afriki, na zapadni evropski fronti in drugod.

Rusi so vzdržali največji nemški naval, ga vrgli nazaj, beležijo sijajne uspehe na vzhodni evropski fronti in so likvidirali več Nemcev kot vsi ostali zavezniški skupaj; to so priznali v Washingtonu in Londonu.

Vsi ti zavezniški uspehi pa so povezani med seboj. Uspehi na ruski fronti pomagajo zavezni-

## NOV KOT JUTRIŠNJI DAN

### GOSPODINJE!

Tu je nov, priročen zaboj za mleko.

Kompakten in pripraven

Dobi se ga sedaj v trgovini, kjer trgujete, ali na vozu.

THE NEW T-SQUARE MILK BOTTLE SAVES SPACE HANDLES and POURS EASIER



## EUCLID-RACE DAIRY CO.

515 EAST 200th ST.

KE. 0515

## Za delavce Za delavce

MOŠKI IN ŽENSKÉ KI NE DELATE SEDAJ V NUJNI INDUSTRIJI THE EUCLID CASE PLANT IMA DELA V VSEH ODELEKIH DELAVCI NA PRODUKCIJI

### Maintenance delavci in splošno pisarniško osebje

SE TAKOJ POTREBUJE NA VSEH FIFTH VISOKA PLACA OD URE. DOBRE DELOVNE RAZMERE IZVRSTNA CAFETERIA — PRIMERNA TRANSPORTACIJA Za prijazen intervju pridite osebno ali pokličite: IVanhoe 7300. Employment urad odprt od 9. zj. do 5. pop. vsaki dan.

### Euclid Case Plant

1121 E. 260th St.

Vse uposlitve so v skladu s WMC regulacijami.

## Mali oglasi

### Dorothy's Gift Shop

16378 Euclid Ave.

VOSILNE KARTE — KNJIGE COSTUME ZLATINA IN DARILA POPRAVLJAMO URE VSEH IZDELKOV Glenville 4308

### NOVA IZDAJA

## Angleško-slovenski besednjak

(English-Slovene Dictionary)

Sestavil Dr. F. J. Kern

Cena \$5.00

Dobi se v uradu ENAKOPRAVNOSTI 6231 St. Clair Avenue Cleveland 3, Ohio

## Uradnice podr. šf. 14 S. Ž. Z.

Presednica, Frances Rupert, 19301 Shawnee Avé.; podpredsednica, Antonija Svetek; tajnica, Frances Klein, 19407 Muskoka Ave., IV. 4820; blagajničarka, Pauline Sajovec; zapisničarica, Mary Yapel; nadzornice: Frances Glogokar, Frances Gréman in Frances Štupica. Seje se vršijo vsak prvi torek v mesecu.

## Ne morete prestajati BOLEČIN V HRBTU?

Toplota olajša bolečine v mišicah—hitro, učinkovito. Da imate dobrodošlo, stalno olajšavo toplote za več dni, baš na bolečnem mestu, denite velik Johnson's RED CROSS PLASTER—ali pa težjega, toplejšega Johnson's Back Plaster... Lahka, aktivna medikacija prijetno segreje hrbet, oživi krvno cirkulacijo, odvrne podplutje, olajša bolečine... Gorko pokrivalo z blaga obdrži toploto života, protežira proti prepihu, nudi stalno podporo... Poskusite ta čist, lahek, zanesljiv način z "toploto zdraviti" navaden hrbtobol in druge bolečine v mišicah—DANES. (V slučaju kroničnega hrbtobola, obiščite vašega zdravnika.)... Vedno zahtevajte PRISTINEGA, izdelanega po Johnson & Johnson.

### Johnson's RED CROSS PLASTER

### Johnson's BACK PLASTER

## WHERE THE FUEL GOES



A MODERN DESTROYER uses more than 3,000 gallons of oil an hour at top speed.

OWI



"We're waiting for the gal that comes on the 6:00 to 9:00 shift. She gives us each a bowl of 'Wheaties too!'"

Dozvoljeno nam je uposliti v vodu

POTREBUJEMO

PRESS ASSEMBLER EXTERNAL GRINDER ENGINE LATHE OPERATORJE TURRET LATHE OPERATORJE RADIAL DRILL PRESS OPERATORJE VOZNIKA ELEKTRICNEGA VOZICKA TEZAKE

Stalna dela sedaj in po vsej državi. Visoka plača od ure in overenosti.

## LEMPCO PRODUCTS

DUNHAM RD. MAPLE HEIGHTS

### 5 ur na dan

je vse, kar je zahtevanega v našega časa, da delate v naši industriji. Izkušnja ni potrebna. Pravljanje zelenjave in drugih pridelkov na razpolago. Dama oblačil in uniform.

Vprašajte za Mr. Watts. THE COLONNAD Leader Bldg. 524 E. Superior

Išče se

## MOŠKE

### Shipping & Packing

v Axle in Gear departmentih

Dobra plača od ure in overenosti. Začetek in bonus. Izkušnja ni potrebna. Zglasite se pri

### Lempco Products Inc.

WAREHOUSE 10205 Harvard Ave.

## POMIVALKE POSODI

Downtown—Nič ob nedeljah. 6 dni

Tedenska plača 1111 CHESTER AVE.

## Mali oglasi

### Naprodaj je

hiša za 3 družine, formica, plin, 2 garaži, cementiran "basin way". Se vzame loto v "cash" way. Cena \$9,500. Hišo se vidi na Arrowhead Ave. — Za podrobnosti pokličite KE. 5153

### Želi se kupiti

kakršnokoli ledenico, baterije ali velikosti. Kdor ima napravo naj pusti naslov v uradu

B. J. RADIO SERVICE 1363 E. 45 St. KE. 5153

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

### Kupujte vojne bonde